

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGA
MÁSODIK SEKCIÓ

METALCO BT. kontra MAGYARORSZÁG ÜGY

(34976/05. sz. kérelem)

ÍTÉLET

STRASBOURG

2011. február 1.

Ezen határozat az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdésében foglalt körülmények beálltával válik véglegessé. Szerkesztői változtatás alá eshet.

A Metalco Bt. kontra Magyarország ügyben,
az Emberi Jogok Európai Bírósága (Második Szekció) Kamaraként
tartott ülésén, melynek tagjai voltak:
Françoise Tulkens, *Elnök*,
Danutė Jočienė,
Dragoljub Popović,
Sajó András,
Nona Tsotsoria,
Kristina Pardalos,
Guido Raimondi, *bírák*,
és Stanley Naismith, *Szekció Hivatalvezető*
2011. január 11-i zárt ülésén lefolytatott tanácskozását követően
az azon időpontban elfogadott alábbi ítéletet hozza:

AZ ELJÁRÁS

1. Az ügy alapja egy, a Magyar Köztársaság ellen benyújtott kérelem (34976/05. sz.), amelyet az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény („az Egyezmény”) 34. cikke alapján egy magyar betéti társaság, a Metalco Bt. “f. a.” („a kérelmező”) 2005. szeptember 10-én terjesztett a Bíróság elé.

2. A kérelmezőt Dobos J., a társaság tulajdonosa és vezető tisztségviselője képviselte. A Magyar Kormányt („a Kormány”) Hóltzl L. Képviselő képviselte a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumból.

3. A kérelmező azt panaszolta, hogy az Adóhatósággal folytatott pereskedése ésszerűtlenül hosszú ideig tartott, tisztességtelen volt, és a kérelmező egy másik gazdasági társaságban meglévő üzletrészenek értékvesztését eredményezte. A kérelmező az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkére, valamint a 6. cikk 1. bekezdésére hivatkozott.

4. 2009. március 30-án a Második Szekció Elnöke úgy határozott, hogy közli a panaszt a Kormánnyal. Arról is döntés született, hogy a kérelem érdeméről és elfogadhatóságáról a Bíróság együttes határozatot hoz (29. cikk 1. bekezdés).

A TÉNYEK

I. AZ ÜGY KÖRÜLMÉNYEI

5. A kérelmező egy pécsi székhelyű, felszámolás alatt álló betéti társaság.

6. 1996-ban az Adóhatóság megállapította, hogy a kérelmezőnek mintegy 10 millió forint adótartozása volt. Az igény biztosítására az

Adóhatóság 1997. április 10-én lefoglalta a kérelmező egy másik gazdasági társaságban lévő üzletrészenek 100%-át, melynek névleges értéke 103 millió forint volt. Mivel az Adóhatóság tudomást szerzett arról, hogy a kérelmező 1997. június 30-ra értékesíteni kívánta részesedését, az Adóhatóság megtiltotta az ügyletet, de sem a törvényben előírt kéthónapos határidőn belül, sem később nem bocsátotta árverésre az üzletrészt.

7. Az ezt követő, két évig tartó közigazgatási eljárásban a kérelmező adótartozását végül eltörölték, vagyont pedig feloldották a foglálás alól. Addigra azonban az üzletrésszel érintett gazdasági társaság – 1997 júliusától – felszámolás alá került, s az üzletrész teljesen elveszítette értékét.

8. 1999 folyamán a kérelmező kártérítési pert indított az Adóhatóság ellen. 2000. december 12-én a Baranya Megyei Bíróság 103 millió forintot ítélt meg a kérelmező számára. 2002. június 13-án a Legfelsőbb Bíróság hatályon kívül helyezte a határozatot. 2003. június 3-án a Megyei Bíróság ismét a felperes javára döntött.

9. Fellebbezés nyomán 2004. május 6-án a Pécsi Ítéltábla megváltoztatta az ítéletet, s elutasította a kérelmező keresetét. Az Ítéltábla lényegében azt állapította meg, hogy nem állt fenn okozati kapcsolat a végrehajtásról szóló 1994. évi törvény 116. § (1) bekezdésében foglalt, a lefoglalt vagyontárgy lefoglalástól számított két hónapon belüli, árverés útján történő értékesítését előíró követelmény betartásának Adóhatóság általi törvénytelen elmulasztása, valamint a felperes által elszenvedett kár között. A bíróság szerint a kérelmezőre hárult annak bizonyítása, hogy amennyiben időben sor került volna az árverésre, akkor az üzletrészt sikeresen el lehetett volna adni megfelelő likviditással rendelkező vevőnek. A kérelmező azonban nem tudta bizonyítani az állítást. A bíróság észrevételezte, hogy az üzleti könyvek tanúsága szerint a kérelmező által megnevezett vevő sohasem rendelkezett az üzletrész megvásárlásához szükséges tőkével; hogy az üzletrésszel érintett társaság már 1997 elejére teljesen elveszítette saját tőkéjét és 1997 júliusától felszámolás alatt állt; s hogy a társaság ügyvezetőjét csődbüntett miatt jogerősen elítélték.

10. 2005. március 16-án a Legfelsőbb Bíróság elutasította a kérelmező felülvizsgálati kérelmét. A határozat 2005. április 22-én került kézbesítésre. A kérelmező perújítási kérelme sikertelen volt.

A JOG

I. AZ ELSŐ KIEGÉSZÍTŐ JEGYZŐKÖNYV 1. CIKKÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

11. A kérelmező az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikke alapján panaszolta, hogy a magyar hatóságok eljárása a kérelmező egy másik

gazdasági társaságban meglévő, eredetileg 103 millió forint értékű üzletrészenek értékvesztését eredményezte.

Az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikke kimondja:

„Minden természetes vagy jogi személynek joga van javai tiszteletben tartásához. Senkit sem lehet tulajdonától megfosztani, kivéve, ha ez közérdekből és a törvényben meghatározott feltételek, valamint a nemzetközi jog általános elvei szerint történik.

Az előző bekezdésben foglaltak nem korlátozzák az államok jogát olyan törvények alkalmazásában, melyeket szükségesnek ítélnék ahhoz, hogy a javaknak a köz érdekében történő használatát szabályozhassák, illetőleg az adók, más közterhek vagy bírságok megfizetését biztosítsák.”

12. A Kormány vitatta az állítást.

A. Elfogadhatóság

13. A Bíróság megjegyzi, hogy a panasz nem nyilvánvalóan alaptalan az Egyezmény 35. cikkének 3. bekezdése szerinti értelemben. Továbbá megjegyzi, hogy semmilyen más alapon sem elfogadhatatlan. Ezért elfogadhatóvá kell nyilvánítani.

B. Érdem

14. A Kormány előterjesztette, hogy a kérelmező tulajdon védelméhez való jogába történt beavatkozás jogszabályon alapult, s arra az adótartozások behajtásának biztosításához fűződő közérdekre tekintettel került sor. A beavatkozás továbbá szükséges és arányos volt, mivel a kérelmező üzletrészenek lefoglalására más végrehajtható vagyontárgy hiányában került sor. A Kormány szerint a kérelmező nem tudta bizonyítani, hogy a foglalás értéke jelentősen meghaladta a tartozás összegét; ezért az intézkedés nem tekinthető túlzottnak.

15. A kérelmező előterjesztette, hogy egy 103 millió forint értékű vagyonelem lefoglalását nem igazolhatja egy állítólagosan fennálló 10 millió forintos adótartozás, különösen arra tekintettel, hogy az adótartozást végül eltörölte az Adóhatóság. Mindenesetre, az igény más vagyontárgy lefoglalásával, vagy részletfizetés lehetővé tételével is biztosítható lett volna. Továbbá, ha az Adóhatóság a befagyasztott üzletrész értékesítését engedélyezte volna, vagy ha – törvényi kötelezettségének megfelelően – árverésre bocsátotta volna az üzletrészt, akkor a kérelmező megkaphatta volna az üzletrész értékét, amely az Adóhatóság törvénytelen mulasztása miatt semmivé vált. Ezért az intézkedés indokolatlan és aránytalan volt.

16. A Bíróság megismétli, hogy az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikke lényegében a tulajdonhoz való jogot biztosítja. A cikk három külön szabályt foglal magában. Az első – amelyet az első bekezdés első mondata tartalmaz, és amely általános jellegű – a tulajdon békés élvezetének elvét mondja ki. A második – amelyet ugyanezen bekezdés második mondata tartalmaz – a

tulajdontól való megfosztással foglalkozik, s azt bizonyos feltételekhez köti. A harmadik – amelyet a második bekezdés tartalmaz – elismeri, hogy a Szerződő Államok közérdekből ellenőrizhetik a javak használatát, illetőleg biztosíthatják az adók, más közterhek vagy bírságok megfizetését. A három szabály azonban nem olyan értelemben „különálló”, hogy ne kapcsolódna egymáshoz: a második és a harmadik szabály a tulajdon békés élvezetéhez fűződő jogba történő beavatkozás egyes különös eseteivel foglalkozik, ezért e szabályokat az első szabályban lefektetett általános elv fényében kell értelmezni (*Gasus Dossier- und Fördertechnik GmbH v. the Netherlands*, 23 February 1995, § 55, Series A no. 306-B). A beavatkozás formáinak meg kell felelniük a törvényesség elvének, s az elérni kívánt célhoz képest ésszerűen arányos eszközökkel, törvényes célt kell szolgálniuk (*Bäck v. Finland*, no. 37598/97, § 52, ECHR 2004-VIII).

17. A jelen ügyben a Bíróság észrevételezi, hogy az Adóhatóság a kérelmező tulajdonában álló üzletrészt adótartozás biztosítása céljából foglalta le. A Bíróság meggyőződött arról, hogy az intézkedés célja ilyen módon az 1. cikk 2. bekezdése szerinti adók megfizetésének biztosítása volt (ld. fent hivatkozott *Gasus Dossier- und Fördertechnik*, § 66 *in fine*). Az ilyen beavatkozás azonban azon cikk sérelmét jelenti, kivéve, ha törvényes, és ésszerű mértékben arányos az elérni kívánt célhoz képest. A Bíróság nem tartja szükségesnek annak vizsgálatát, hogy összegszerűség tekintetében az intézkedés arányos volt-e, mivel az intézkedés – az alábbi okok miatt – mindenképpen megsértette a törvényesség elvét. A Bíróság észrevételezi az Ítélet tábla álláspontját, amely szerint az Adóhatóságnak törvényi kötelezettsége volt, hogy a lefoglalástól számított két hónapon belül árverés útján értékesítse a lefoglalt vagyonelemet (ld. fenti 9. bekezdés). A Bíróság számára ez a kötelezettség a szóban forgó beavatkozás törvényes voltának integráns részét képezi, amely az adós és a hitelező érdekét egyaránt szolgálja. A hazai bíróságok megállapításai szerint azonban a törvényben előírt értékesítésre soha nem került sor, s ez az Állam részéről törvénytelen mulasztásnak minősült, amely tekintetében az Állam kártérítési felelőssége csak azért nem került megállapításra, mert az elszenvedett kárt nem lehetett bizonyítani (ld. még az alább következő 24. bekezdést is). Ebből következően az azon időszakot követően fenntartott lefoglalás nem tekinthető törvényesnek.

18. A fenti megfontolások elegendőek a Bíróság számára annak megállapításához, hogy az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkét megsértették.

II. AZ EGYEZMÉNY 6. CIKKE 1. BEKEZDÉSÉNEK (ELJÁRÁS TISZTESSÉGES VOLTA) ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

19. A kérelmező azt is panaszolta, hogy a későbbi polgári eljárás tisztességtelen volt annyiban, hogy a kérelmezőtől olyan elem bizonyítását követelték meg, melynek bizonyítása az adott körülmények között lehetetlen volt, nevezetesen, hogy amennyiben az árverés megtartásra került volna, akkor lett volna fizetőképese vevő a szóban forgó üzletrész megvásárlására. A kérelmező az Egyezmény 6. § 1. bekezdésére hivatkozott, melynek releváns része kimondja:

„Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét... bíróság tisztességesen ... és ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában ...”

A. Elfogadhatóság

21. A Bíróság megjegyzi, hogy a panasz nem nyilvánvalóan alaptalan az Egyezmény 35. cikkének 3. bekezdése szerinti értelemben. Továbbá megjegyzi, hogy semmilyen más alapon sem elfogadhatatlan. Ezért elfogadhatóvá kell nyilvánítani.

B. Érdem

22. A Kormány előterjesztette, hogy a polgári eljárás szabályai szerint egy tényt annak a félnek kell bizonyítani, akinek érdekében áll, hogy azt a bíróság valóban fogadja el. A kérelmező azért indított pert, mert állítása szerint a tulajdonában álló, 103 millió forint értékű üzletrész az Adóhatóság törvénytelen mulasztása folytán vált értéktelenné. Az Ítéletéről nem állítható, hogy megsértette a kérelmező tisztességes tárgyaláshoz való jogát, hiszen jó oka volt bizonyítás elrendelésére azt illetően, hogy a kérelmező milyen vételárat érhetett volna el az üzletrész értékesítésekor a végrehajtási eljárás keretein belül, vagy azon kívül. Kétséges volt, hogy a magyar piaci viszonyok között egy cég üzletrészét az 1993-as 32 millió forintos szerzési érték csaknem háromszorosáért lehessen értékesíteni úgy, hogy időközben nem került sor tőkeinvestálásra, illetve tőkeemelésre. Feltételezhető volt, hogy ha az üzletrész nem került volna az adóhatósági eljárásban lefoglalásra, akkor sem lett volna hajlandó egyetlen potenciális vevő sem több mint 103 millió forintot fizetni akkor, amikor az üzletrésszel érintett társaság pénzügyi-vagyoni helyzete már jelentősen megromlott. Így nem lehet amellet érvelni, hogy a lefoglalt üzletrész értékvesztése az adóvégrehajtás közvetlen következménye volt.

23. A kérelmező szerint a bizonyíthatatlan bizonyításának – nevezetesen annak, hogy ha lett volna árverés, akkor akadt volna fizetőképese vevő –

megkövetelése valódi tisztességtelenségnek minősült a hazai bíróságok részéről.

24. A Bíróság megjegyzi, hogy az Ítélet tábla megállapította: a kérelmezőre hárult annak bizonyítása, hogy a lefoglalt üzletrész árverésen értékesíthető lett volna, s hogy ebben az esetben milyen árat lehetett volna elérni. A Bíróság egyetért a Kormánnyal abban, hogy általában nem tisztességtelen annak megkövetelése, hogy a polgári perben részt vevő fél bizonyítsa azt a tényt, amelyre támaszkodni kíván. A Bíróság szerint azonban a jelen esetben ezen elv mechanikus alkalmazása a 6. cikk 1. bekezdése szerinti tisztességes tárgyalás fogalmának inherens elemét képező „fegyveregyenlőség” megsértéséhez vezetett. A Bíróság szerint éppen az alperes Adóhatóság árverés tartásával kapcsolatos törvénytelen mulasztása (ld. fenti 9. és 17. bekezdés) volt az, ami megakadályozta a kérelmezőt abban, hogy a lefoglalt üzletrész értékéről megbizonyosodjék, és azt bizonyítsa. A Bíróság nem bocsátkozhat spekulációkba a szóban forgó üzletrész tényleges piaci értékét vagy azt illetően, hogy az üzletrésszel érintett társaság pénzügyi nehézségei ellenére milyen esély lett volna az üzletrész fizetőképes vevő számára történő értékesítésére. A Bíróság megelégszik annak észrevételezésével, hogy az alperes hatóság törvénytelen mulasztása miatt a kérelmezőt hipotetikus tény bizonyítására kötelezték. A Bíróság számára a kérelmező igényeinek ilyen módon történő ellehetetlenítése a tisztességes tárgyalás szempontjából nem szentesíthető. Ebből következően az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdését megsértették.

III. AZ EGYEZMÉNY 6. CIKKE 1. BEKEZDÉSÉNEK (ELJÁRÁS HOSSZA) ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

25. A kérelmező azt is panaszolta, hogy az eljárás ésszerűtlenül hosszú ideig tartott. A Kormány vitatta az állítást.

26. A Bíróság megjegyzi, hogy a per 1999 folyamán kezdődött, és 2005 áprilisában zárult le. Ilyen módon három bírósági szinten megközelítőleg hat évig tartott.

27. A Bíróság megjegyzi, hogy a panasz nem nyilvánvalóan alaptalan az Egyezmény 35. cikkének 3. bekezdése szerinti értelemben. Továbbá megjegyzi, hogy semmilyen más alapon sem elfogadhatatlan. Ezért elfogadhatóvá kell nyilvánítani.

28. Az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdése tekintetében tett megállapításokra (ld. fenti 24. bekezdés) figyelemmel a Bíróság úgy véli, hogy ezt a panaszt nem szükséges külön megvizsgálni.

IV. AZ EGYEZMÉNY 41. CIKKÉNEK ALKALMAZÁSA

29. Az Egyezmény 41. cikke kimondja:

“Ha a Bíróság az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek megsértését állapítja meg és az érdekelt Magas Szerződő Fél belső joga csak részleges jóvátételt tesz lehetővé, a Bíróság – szükség esetén – igazságos elégtételt ítél meg a sértett félnek.”

A. Károk

30. A kérelmező az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdése alapján számára biztosított jogok megsértése miatt elszenvedett nem vagyoni kár tekintetében összesen 224 000 eurót, és ezen összeg felgyülemlett kamatait követelte. Az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkének megsértése miatt további 385 000 euró vagyoni kártérítést követelt. Ez utóbbi összeg megfelel az értéktelenné vált üzletrész értékének, azaz 103 080 000 forintnak.

31. A Kormány vitatta az igényeket.

32. A Bíróság méltányossági alapon 50 000 euró megítélést tartja megfelelőnek a különböző címeken felmerült igények tekintetében.

B. Költségek és kiadások

33. A kérelmező nem terjesztett elő költségtérítés iránti igényt.

C. Késedelmi kamat

34. A Bíróság úgy találja megfelelőnek, hogy a késedelmi kamatnak az Európai Központi Bank marginális kölcsönkamatán kell alapulnia, amelyhez további három százalékpontot kell hozzáadni.

EZEN INDOKOK ALAPJÁN A BÍRÓSÁG EGYHANGÚLAG

1. *Elfogadhatóvá* nyilvánítja a kérelmet;
2. *Megállapítja*, hogy az Egyezményhez fűzött Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkét megsértették;

3. *Megállapítja*, hogy Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdését az eljárás tisztességtelen volta miatt megsértették;
4. *Megállapítja*, hogy az eljárás hosszával kapcsolatos kérelmezői panaszt nem szükséges külön megvizsgálni.
5. *Megállapítja*:
 - (a) hogy az alperes Államnak attól az időponttól számított három hónapon belül, amikor az ítélet az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdése szerint véglegessé válik, a kérelmező számára vagyoni és nem vagyoni kár tekintetében 50 000 (ötvenezer) eurót, továbbá az ezen összeget terhelő adók összegét kell kifizetnie magyar forintban, a teljesítéskori átváltási árfolyam alkalmazásával;
 - (b) hogy a fent említett három hónap lejártát követően a teljesítés időpontjáig a késedelmes időszakra az Európai Központi Bank marginális kamatlábát három százalékponttal meghaladó mértékű kamatot kell fizetni a fenti összeg után;
6. A kérelmező igazságos elégtétellel kapcsolatos további igényeit *elutasítja*.

Készült angol nyelven, írásbeli kihirdetésre került 2011. február 1-jén, a Bíróság Eljárási Szabályzata 77. szabálya 2. és 3. bekezdésének megfelelően.

Stanley Naismith
Hivatalvezető

Françoise Tulkens
Elnök